

КОНЦЕНТРАЦИЯ НА РИНКЕ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ УКРАИНЫ: СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ

*В. В. Филюк, асистент, Киевський національний університет імені
Тараса Шевченка, fvasilina@gmail.com*

Методология исследования. Результаты получены за счет применения методов: анализа и синтеза – при определении влияния уровня концентрации на эффективность функционирования рынка телекоммуникационных услуг; сравнения – при сопоставлении коэффициентов концентрации и индекса Херфиндаля-Хиршмана в разные периоды; статистических методов – при оценке уровня концентрации в разных сегментах рынка телекоммуникаций.

Результаты. В результате анализа показателей концентрации установлено, что разные сегменты рынка телекоммуникационных услуг характеризуются разным распределением рыночных долей между участниками, что обусловлено спецификой используемой технологии и характером предоставляемых услуг.

Выявлено особенности государственного контроля за уровнем концентрации на исследуемом рынке. Среди них следует отметить существование специальных нормативно-правовых норм, которые регулируют эти процессы, а также установление отдельных пороговых значений показателей концентрации, отличающихся от тех, которые определены общим конкурентным законодательством.

Показано, что в специальном законодательстве, регулирующем конкуренцию и концентрацию в сфере телекоммуникаций, существует ряд недостатков, которые могут привести к его неоднозначному толкованию. К ним можно отнести несоответствие терминов, которые использует НКРЗИ, терминам с Закона Украины «О защите экономической конкуренции», отсутствие четкости касательно того, касательно какого коэффициента концентрации устанавливаются пороговые значения и т.д.

Новизна. В ходе анализа уровня концентрации на рынке мобильной связи Украины с помощью коэффициента Линда были определены компании, которые формируют олигопольное ядро. Доказано, что несмотря на

существование жесткой олигополии, на этом рынке наблюдается ценовая конкуренция, в результате чего снижаются тарифы и повышается благосостояние потребителей услуг.

Практическая значимость. Предложены ориентиры для конкурентной политики государства в сфере контроля за концентрацией рынка телекоммуникационных услуг с целью создания благоприятных условий для интенсификации конкурентной борьбы между его участниками, противодействия процессам монополизации, повышения качества обслуживания абонентов и снижения тарифов за пользование услугами.

Ключевые слова: рынок телекоммуникационных услуг, концентрация рынка, антимонопольное регулирование, рыночная доля, индекс Херфиндаля-Хиршмана, коэффициент концентрации.

Література

1. Базилевич В. Д. Формирование конкурентной среды в транзитивной экономике: проблемы, тенденции, противоречия / В. Д. Базилевич // Конкуренція. Вісник Антимонопольного комітету України. – 2003. – № 2 (5). – с. 24–28.

Bazilevich V. D. Formirovaniye konkurentnoy sredy v tranzitivnoy ekonomike: problemy, tendentsii, protivorechiya / V. D. Bazilevich // Konkurentsia. Visnyk Anrtymonopolnogo komitetu Ukrayiny. – 2003. – № 2 (5). – s. 24–28.

2. Ігнатюк А. І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: Монографія / А. І. Ігнатюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 465 с.

Ignatyuk A. I. Galuzevi rynky: teoriya, praktyka, napryamy regulyvannya: Monografiya / A. I. Ignatyuk. – K.: NNTs IAE, 2010. – 465 s.

3. Уманців Ю. М. Регулювання діяльності корпоративних структур в Україні / Ю. М. Уманців // Економічний вісник Донбасу. – 2012. – № 3 (29). – с. 179–184.

Umantsiv Yu. M. Regulyvannya diyalnosti korporatyvnykh struktur v Ukrayini / Yu. M. Umantsiv // Ekonomichniy visnyk Donbasu. – 2012. – № 3 (29). – s. 179–184.

4. Филюк Г. М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: Монографія / Г. М. Филюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 404 с.

Fylyuk G. M. Konkurentsia i monopoliya v epokhu globalizatsiyi: Monografiya / G. M. Fylyuk. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2009. – 404 s.

5. Коваль В. Напрями мережевої форми корпоративної інтеграції підприємств в інфокомунікаційній сфері України в умовах розвитку конвергентних послуг / В. В. Коваль // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – № 5. – 2012. – с. 169–173.

Koval V. Napryamy merezhevoyi formy korporatyvnoyi integratsiyi pidpryyemstv v infokomunikatsiyinyi sferi Ukrayiny v umovakh rozvytku konvergentnykh poslug / V. V. Koval // Zovnishnyya torgivlya: ekonomika, finansy, pravo. – № 5. – 2012. – s. 169–173.

6. Філон М. М. Методологія аналізу ринків телекомунікаційних послуг / М. М. Філон // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – Вип. 6(3). – 2012. – с. 255–260.

Filon M. M. Metodologiya analizu rynkiv telekomunikatsiynykh poslug / M. M. Filon // Visnyk Dnipropetrovskogo universytetu. Seriya «Ekononika». – Vyp. 6(3). – 2012. – s. 255–260.

7. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280–IV станом на 07.01.2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>.

Zakon Ukrayiny «Pro telekomunikatsiyi» vid 18.11.2003 № 1280-IV stanom na 07.01.2013 r. [Elektronniy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>.

8. Звіт щодо діяльності НКРЗ та стану телекомунікацій в Україні за 2011 р. [Електронний ресурс] / Національна комісія з питань регулювання зв'язку України. – Режим доступу: http://www.nkrz.gov.ua/img/zstored/File/2011_zvit_nkrz.pdf.

Zvit shchodo diyalnosti NKRZ ta stanu telekomunikatsiy v Ukrainy za 2011 r. [Elektronniy resurs] / Natsionalna Komisiya z pytan regulyvannya zvyazku Ukrayiny. – Rezhym dostupu: http://www.nkrz.gov.ua/img/zstored/File/2011_zvit_nkrz.pdf.

9. Офіційний сайт консалтингової компанії «iKS-Consulting» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.iksconsulting.ru/ukr/index.html>

Ofitsiyniy sayt konsaltingovoyi kompaniyi «iKS-Consulting» [Elektronniy resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.iksconsulting.ru/ukr/index.html>

10. Рынок мобильной связи [Електронний ресурс] / Еврофинансы – Режим доступу: http://www.eufn.ru/download/analytics/ict/mobiles_12.2010.pdf

Rynok mobilnoy svyazi [Elektronniy resurs] / Evrofinansy – Rezhym dostupu: http://www.eufn.ru/download/analytics/ict/mobiles_12.2010.pdf

11. Анализ сделок слияния и поглощения (M&A) в отрасли телекоммуникаций в период финансового кризиса [Електронний ресурс] / СВ-Консалтинг // Режим доступу: <http://www.sv-consulting.com.ua/index.php/ru/analysis/55--maa->

Analiz sdelok sliyaniya i pogloshcheniya (M&A) v otrasli telekommunikatsiy v period finansovogo krizisa [Elektronniy resurs] / SV-Konsalting // Rezhym dostupu: <http://www.sv-consulting.com.ua/index.php/ru/analysis/55--maa->

12. Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації України № 444 «Про затвердження порядку аналізу ринків послуг пропуску трафіка та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою» від 25.08.2011 [Електронний ресурс] / Національна комісія з питань регулювання зв'язку України. – Режим доступу: [ttp://zakon.nau.ua/doc/?code=z1078](http://zakon.nau.ua/doc/?code=z1078)

Rishennya Natsionalnoui komisiyi, shcho zdiysnyuye derzhavne regulyvannya u sferi zvyazku ta informatyzatsiyi Ukrayiny № 444 «Pro zatverdzhennya poriyadku analizu rynkiv poslug propusku trafika ta vyznachennaya operatoriv telekomunikatsiy z istotnoyu rynkovoyu perevagoyu» vid 25.08.2011 [Elektronniy resurs] / Natsionalna Komisiya z pytan regulyvannya zvyazku Ukrayiny. – Rezhym dostupu: [ttp://zakon.nau.ua/doc/?code=z1078](http://zakon.nau.ua/doc/?code=z1078)

13. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III: за станом на 27 липня 2011 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210->

14

Zakon Ukrayiny «Pro zakhyst ekonomichnoyi konkurentsiyi» vid 11.01.2001 № 2210-III: za stanom na 27 lypnya 2011 r. [Elektronniy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. // Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>